

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 457/2021
27.05.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Драгомира Милојевића, председника већа, Биљане Синановић, Радмиле Драгичевић Дичић, Радослава Петровића и Мирољуба Томића, чланова већа, са саветником Андреом Јаковљевић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела непоступање по здравственим прописима за време епидемије из члана 248. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Душана Филиповића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Лозници К 165/20 од 02.09.2020. године и Вишег суда у Шапцу Кж1 311/20 од 25.02.2021. године, у седници већа одржаној дана 27.05.2021. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ, као основан, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Душана Филиповића, због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку и **ПРЕИНАЧУЈУ** правноснажне пресуде Основног суда у Лозници К 165/20 од 02.09.2020. године и Вишег суда у Шапцу Кж1 311/20 од 25.02.2021. године, тако што Врховни касациони суд окривљеног АА, са личним подацима као у списима предмета, на основу члана 423. тачка 1) Законика о кривичном поступку, у вези са чланом 248. Кривичног законика.

ОСЛОБАЂА ОД ОПТУЖБЕ

што дана 28.03.2020. године, у 14,05 часова у ... у ... насељу, у улици ..., у урачунљивом стању, за време епидемије опасне заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 није поступао по прописима, одлукама и наредбама којима се одређују мере за сузбијање и спречавање ове болести, на тај начин што је супротно одредбама члана 17. став 1. тачка б), члана 30. став 1. и члана 68. став 1. Закона о заштити становништва од заразних болести, одредбама Одлуке о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 23/2020, 24/2020, 27/2020, 28/2020, 30/2020, 32/2020, 35/2020, 37/2020, 38/2020 и 39/2020), одредбама Уредбе о мерама за време ванредног стања („Службени гласник РС“ број 31/2020, 36/2020, 38/2020 и 39/2020) и одредбама Наредбе о организовању и спровођењу мере карантина („Службени гласник РС“ број 33/2020), након што је дана 15.03.2020. године ушао на територију Републике Србије из БиХ, на граничном прелазу Трбушница и након што му је дана 25.03.2020. године од стране овлашћених службених лица ПС Лозница лично саопштено усмено решење којим му је одређена обавезна мера стављања под здравствени надзор на акутно респираторно обољење

изазвано новим Корона вирусом (SARS-CoV-2) у трајању од 14 дана и изолација у кућним условима у стамбеном објекту, у породичној кући у ..., улица ..., мера самоизолације, дана 28.03.2020. године у 14,05 часова окривљени је од стране полицијских службеника ПС Лозница, ББ и ВВ затечен ван свог стамбеног објекта и то у ..., на спортском терену, у улици ..., при чему је био свестан свог дела, хтео његово извршење и био свестан да је његово дело забрањено,

- чиме би извршио кривично дело непоступање по здравственим прописима за време епидемије из члана 248. Кривичног законика.

На основу члана 265. став 1. Законика о кривичном поступку, трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лозници К 165/20 од 02.09.2020. године окривљени АА оглашен је кривим због кривичног дела непоступање по здравственим прописима за време епидемије из члана 248. Кривичног законика, па му је изречена условна осуда којом му је утврђена казна затвора у трајању од 6 месеци и истовремено је одређено да се иста неће извршити уколико окривљени за време проверавања у трајању од једне године рачунајући од дана правноснажности пресуде не учини ново кривично дело, с тим да ће се у случају опозивања условне осуде окривљеном у утврђену казну затвора урачунати време које је провео у притвору у периоду од 28.03.2020. године до 29.04.2020. године.

Истом пресудом окривљени је обавезан да суду на име паушала плати износ од 5.000,00 динара, у року од 30 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

Пресудом Вишег суда у Шапцу Кж1 311/20 од 25.02.2021. године, одбијене су као неосноване жалба јавног тужиоца Основног јавног тужилаштва у Шапцу и жалба браниоца окривљеног АА и првостепена пресуда, потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљеног АА, адвокат Душан Филиповић због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев, преиначи побијане пресуде и окривљеног ослободи од отужбе због предметног кривичног дела и одреди да трошкови кривичног поступка падају да терет суда или да укине другостепену пресуду и предмет врати на поновно одлучивање.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је, по оцени навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, је основан.

По налажењу Врховног касационог суда, основано се поднетим захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног указује да је побијаним правноснажним пресудама повређен закон на штету окривљеног АА, с обзиром на то да дело за које је кривично гоњен и правноснажно оглашен кривим није кривично дело из члана 248. Кривичног законика, односно да се у радњама окривљеног не стичу елементи тог кривичног дела, уз истицање да се прописи, одлуке и наредбе на које се нижестепени суд позива, не могу применити на окривљеног, у конкретном случају, обзиром да окривљеном није уручена било каква одлука надлежног органа о изолацији која се односи на њега, оспоравајући при томе и могућност саопштавања усменог решења о мери изолације.

По оцени Врховног касационог суда, на описани начин учињена је повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, на коју се основано указује захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног.

Кривично дело непоступање по здравственим прописима за време епидемије из члана 248. Кривичног законика чини онај ко за време епидемије какве опасне заразне болести не поступа по прописима, одлукама или наредбама којима се одређују мере за њено сузбијање или спречавање.

Цитираном одредбом, инкриминисано је непоступање по прописима, одлукама и наредбама које се односе на сузбијање или спречавање епидемије. Ради се о кривичном делу бланкетне природе - дакле, други релевантни прописи, чија садржина мора бити одређена с обзиром на одговарајуће здравствене прописе, наредбе које су издали државни органи или друге одлуке надлежних органа, одређују које чињење или нечињење је санкционисано Кривичним закоником.

Из чињеничног описа кривичног дела утврђеног у изреци правноснажне пресуде произилази да је окривљени оглашен кривим што за време епидемије опасне заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 није поступао по прописима, одлукама и наредбама којима се одређују мере за сузбијање и спречавање ове болести, на тај начин што је супротно одредбама члана 17. став 1. тачка б), члана 30. став 1. и члана 68. став 1. Закона о заштити становништва од заразних болести, одредбама Одлуке о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 23/2020, 24/2020, 27/2020, 28/2020, 30/2020, 32/2020, 35/2020, 37/2020, 38/2020 и 39/2020), одредбама Уредбе о мерама за време ванредног стања („Службени гласник РС“ број 31/2020, 36/2020, 38/2020 и 39/2020) и одредбама Наредбе о организовању и спровођењу мере карантина („Службени гласник РС“ број 33/2020), након што је дана 15.03.2020. године ушао на територију Републике Србије из БиХ, на граничном прелазу Трбушница и након што му је дана 25.03.2020. године од стране овлашћених службених лица из ПС Лозница лично саопштено усмено решење којим му је одређена обавезна мера стављања под здравствени надзор на акутно респираторно обољење изазвано Корона вирусом у трајању од 14 дана и изолација у кућним условима, дана 28.03.2020. године од стране полицијских службеника ПС Лозница, затечен ван свог стамбеног објекта.

У списима предмета налази се одштампани извод из евиденције „PII“, из кога су видљиви само лични подаци окривљеног, као и извод о подацима који се односе на

датум преласка државне границе и о самоизолацији за окривљеног од 28.03.2020. године, у коме је само регистровано да је окривљени државну границу прешао 15.03.2020. године, док је у рубрици у погледу поступања за лице од дана 25.03.2020. године наведено да лице поштује мере самоизолације у складу са наложеним мерама владе РС за лица старија од 65 година. Наведени изводи нису снабдевени печатом надлежног органа нити потписом овлашћеног службеног лица и изведени су као доказ на главном претресу.

По оцени Врховног касационог суда, наведени изводи не могу се сматрати правно релевантним документом у правном саобраћају.

Одлуком Владе Републике Србије о проглашењу болести Covid-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 23 од 10.03.2020. године), која је ступила на снагу даном објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“ 10.03.2020. године, између осталог, тачком 4. је прописано да ће: „Ради заштите од уношења заразних болести на територију Републике Србије, лицима која долазе из држава, односно подручја са интензивном трансмисијом болести Covid-19, односно жаришта епидемије, и то: Републике Италије, Народне Републике Кине, Републике Јужне Кореје, Швајцарске Конфедерације и Исламске Републике Иран, надлежни органи привремено забранити, односно ограничити улазак и кретање.“

Одлуком Владе Републике Србије о измени Одлуке о проглашењу болести Covid-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ 24 од 11.03.2020. године), тачка 4. мења се и гласи: „Ради заштите од уношења заразних болести на територију Републике Србије, страним држављанима који долазе из држава, односно подручја са интензивном трансмисијом болести Covid-19, односно жаришта епидемије, и то из: Провинције Хубеј (Hubei) у Народној Републици Кини, града Дегу (Daegu) и Провинције Северни Гјонгсанг (North Gyeongsang) у Републици Кореји, кантона Тићино (Ticino) у Швајцарској Конфедерацији, Републике Италије и Исламске Републике Иран, надлежни органи привремено ће забранити, односно ограничити улазак и кретање.“, а одлука је ступила на снагу даном објављивања у Службеном гласнику Републике Србије 11.03.2020. године.

Одлуком Владе Републике Србије о измени Одлуке о проглашењу болести Covid-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 27 од 13.03.2020. године) прописано је да се: „у Одлуци о проглашењу болести Covid-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 23/20 и 24/20), тачка 4. мења и гласи: Ради заштите од уношења заразних болести на територију Републике Србије, страним држављанима који долазе из држава, односно подручја са интензивном трансмисијом болести Covid-19, односно жаришта епидемије и то из: Провинције Хубеј (Hubei) у Народној Републици Кини, града Дегу (Daegu) и Провинције Северни Гјонгсанг (North Gyeongsang) у Републици Кореји, Кантона Тићино (Ticino) у Швајцарској Конфедерацији, Републике Италије, Исламске Републике Иран и Румуније, надлежни органи привремено ће забранити, односно ограничити улазак и кретање, а исте се примењују на лица која су добила сагласност за улазак у Републику Србију од Министарства здравља“, а одлука је ступила на снагу даном објављивања у Службеном гласнику Републике Србије, односно 13.03.2020. године.

Одлуком Владе Републике Србије о измени Одлуке о проглашењу болести Kovid-19 изазване вирусом Sars KoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 28 од 14.03.2020. године) прописано је да се: „у Одлуци о проглашењу болести Kovid-19 изазване вирусом Sars KoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 23/20, 24/20 и 27/20) тачка 4. мења и гласи: Ради заштите од уношења заразних болести на територију Републике Србије, страним држављанима који долазе из држава, односно подручја са интензивном трансмисијом болести Kovid-19, односно жаришта епидемије, и то из провинције Хубеј (Хубеи) у Народној Републици Кини, града Дегу (Даегу) и провинција Северни Гјонгсанг (Нортх Гвеонгсанг) у Републици Кореји, Швајцарске Конфедерације, Републике Италије, Исламске Републике Иран, Румуније, Краљевине Шпаније, Савезне Републике Немачке, Француске Републике, Републике Аустрије, Републике Словеније и Републике Грчке, надлежни органи привремено ће забранити, односно ограничити улазак и кретање, а после тачке 4. додата је нова тачка 4а која гласи: „Држављанима Републике Србије који долазе из држава, односно подручја са интензивном трансмисијом болести Kovid-19, односно жаришта епидемије утврђених у тачки 4. став 1. Одлуке, одређује се обавезна мера стављања под здравствени надзор на акутно респираторно обољење изазвано новим Корона вирусом (Sars KoV-2) у трајању од 14 дана (изолација у кућним условима)“, а Одлука је ступила на снагу даном објављивања у „Службеном гласнику РС“, односно 14.03.2020. године.

Одлуком Владе Републике Србије о изменама Одлуке о проглашењу болести Kovid-19 изазване вирусом Sars KoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 30 од 15.03.2020. године) прописано је да се: „у Одлуци о проглашењу болести Kovid-19 изазване вирусом Sars KoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 23/20, 24/20 и 27/20) тачка 4а мења и, поред осталог, гласи да се: „Држављани Републике Србије и лица из тачке 4. став 2. подтачка 8) Одлуке, који долазе из држава, односно подручја са интензивном трансмисијом болести Kovid-19, односно жаришта епидемије и то из Швајцарске Конфедерације, Републике Италије, Исламске Републике Иран, Румуније, Краљевине Шпаније, Савезне Републике Немачке, Француске Републике, Републике Аустрије, Републике Словеније и Републике Грчке, упућују у изолацију у трајању од 28 дана, а домаћим држављанима и лицима из тачке 4. став 2. подтачка 7) Одлуке који долазе из других држава одређује се мера стављања под здравствени надзор на акутно респираторно обољење изазвано новим Корона вирусом (Sars KoV-2) у трајању од 14 дана (изолација у кућним условима)“, а Одлука је ступила на снагу даном објављивања у „Службеном гласнику РС“, односно 15.03.2020. године“.

Одлуком Владе Републике Србије о допунама Одлуке о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 35 од 18.03.2020. године) прописано је да се у тачки 4а додају став 4. и 5., па је тако ставом 4. прописано да се мере из става 1. и 2. ове тачке примењују у поступку интегрисаног управљања границом тако што орган надлежан за инспекцијски надзор у области здравственог и санитарног надзора меру упућивања у изолацију и меру стављања под здравствени надзор, због испуњености услова утврђених законом којим се уређује општи управни поступак, налаже тако што доноси усмено решење, које саопштава лицу коме се мера изриче - уз поуку о правном средству, док је ставом 5. регулисан поступак уколико лице коме је издато усмено решење из става 4. овог члана захтева да му се изради и достави писано решење, при чему је Одлука ступила на снагу даном објављивања у „Службеном гласнику РС“, односно 18.03.2020. године.

Чланом 29а став 3. Закона о заштити становништва од заразних болести прописано је да меру кућне изолације налаже доктор медицине специјалиста за инфективне болести или други доктор медицине у складу са наредбом министра, о чему обавештава епидемиолога територијално надлежног института односно завода за јавно здравље или друге надлежне здравствене установе.

Чланом 30. став 2. Закона о заштити становништва од заразних болести прописано је, поред осталог, да Завод по потреби доставља информацију о земљама у којима постоји епидемија и ризик од обољевања од заразних болести које се могу унети у земљу и о томе обавештава Министарство, ради предузимања мера здравственог надзора на граничним прелазима, док је у ставу 6. истог члана прописано да лицу које се у складу са овим законом ставља под здравствени надзор на граничном прелазу, односно на месту уласка у земљу, санитарни инспектор у складу са информацијом из става 2. овог члана, доноси решење о стављању под здравствени надзор.

Из списка предмета, дакле, произилази - да је окривљени на граничном прелазу Трбушница – Шепак из државе Босне и Херцеговине ушао на територију Републике Србије дана 15.03.2020. године, као и да у односу на окривљеног нису донета, нити су му саопштена или уручена, правно релевантна документа којима му се одређују мере за сузбијање или спречавање епидемије од опасне заразне болести.

Врховни касациони суд налази да, како се ради о кривичном делу бланкетног карактера, са прилично екстензивном законском формулацијом, то је за утврђивање постојања елемената кривичног дела из члана 248. Кривичног законика, односно радње извршења, која се састоји у непоступању извршиоца по прописима, пре свега од значаја постојање правно релевантних прописа и појединачних аката надлежних органа који се уручују или усмено саопштавају лицу коме је таква мера изречена. Прописи наведени у изреци пресуде у одсуству таквог појединачног акта надлежних органа, који се односи на окривљеног, у смислу цитираних законских одредби Закона о заштити становништва од заразних болести, којим је регулисано поступање према лицу које се ставља под здравствени надзор, у конкретном случају указују да нису испуњени услови за примену бланкетних прописа који налажу одређено поступање окривљеног у конкретном случају.

Дакле, по оцени овога суда, бланкетни прописи којима се дефинише радња окривљеног у конкретном случају не могу се применити, имајући у виду да из списка предмета произилази да окривљеном приликом преласка државне границе дана 15.03.2020. године из државе Босне и Херцеговине на територију Републике Србије, нису саопштена или уручена, правно релевантна документа којима му се одређују мере за сузбијање или спречавање епидемије од опасне заразне болести, а да је за постојање кривице у конкретном случају потребно да је учинилац свестан како постојања епидемије тако и да поступа супротно одређеним мерама за њено сузбијање или спречавање, а да то хоће или да на то пристаје. Ово тим пре, што је тек након уласка окривљеног у земљу, Одлуком Владе Републике Србије о допунама Одлуке о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 35 од 18.03.2020. године) надлежни орган за инспекцијски надзор у области здравственог и санитарног надзора овлашћен да одлуку о мери упућивања у изолацију и стављања под здравствени надзор саопшти и усмено.

Према изреци правноснажне пресуде окривљеном је од стране овлашћених службених лица ПС Лозница дана 25.03.2020. године саопштено усмено решење којим му је одређена обавезна мера стављања под здравствени надзор на акутно респираторно обољење изазвано новим Корона вирусом (SARS-CoV-2) у трајању од 14 дана и изолација у кућним условима у стамбеном објекту, при чему у изреци пресуде није наведен пропис на основу кога је то решење донето, односно пропис на основу кога се то усмено решење, заправо „везује“ за улазак окривљеног у земљу дана 15.03.2020. године из државе Босне и Херцеговине, која држава при томе ни тог дана, ни дана 25.03.2020. године, када је окривљеном усмено саопштено решење, а ни после тога није била означена као држава односно подручје са интензивном трансмисијом болести Kovid-19, односно жариште епидемије.

По оцени Врховног касационог суда, навођење у чињеничном опису кривичног дела у изреци пресуде општих елемената законског описа бића предметног кривичног дела, те навођење Одлука Владе Републике Србије о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу, Уредби о мерама за време ванредног стања и Наредбе о организовању и спровођењу мере карантина, као и појединих одредаба Закона о заштити становништва од заразних болести, без довођења у везу радње учиниоца са обавезама или забранама које су садржане у тим прописима, одлукама или наредбама којима се одређују мере за сузбијање тј. спречавање заразне болести, не може бити довољно за постојање предметног кривичног дела, јер исте саме по себи не представљају правно релевантан пропис и појединачни акт надлежних органа у смислу испуњености услова за примену бланкетних прописа који налажу одређено поступање односно непоступање окривљеног у конкретном случају, због чега у конкретном случају нема ни радње извршења кривичног дела из члана 248. Кривичног законика.

Имајући у виду све наведено, првостепени суд је оглашавајући окривљеног кривим због кривичног дела непоступање по здравственим прописима за време епидемије из члана 248. Кривичног законика, учинио повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП на штету окривљеног, а коју повреду није отклонио другостепени суд доносећи побијану другостепену одлуку у поступку по жалбама на првостепену пресуду, иако је на ову повреду кривичног закона у својој жалби указивао бранилац окривљеног.

Сходно наведеном, Врховни касациони суд је усвојио као основан захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, те отклонио наведену повреду кривичног закона, преиначењем побијаних правноснажних пресуда Основног суда у Лозници К 165/20 од 02.09.2020. године и Вишег суда у Шапцу Кж1 311/20 од 25.02.2021. године, тако што је окривљеног на основу члана 423. тачка 1) ЗКП ослободио од оптужбе да је извршио кривично дело непоступање по здравственим прописима за време епидемије из члана 248. Кривичног законика, јер дело за које је окривљени оптужен и правноснажно оглашен кривим по закону није кривично дело.

Сходно донетој одлуци, Врховни касациони суд се није упуштао у разматрање осталих истакнутих повреда у захтеву браниоца окривљеног.

На основу члана 265. став 1. ЗКП, Врховни касациони суд је одлучио да трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда.

Са изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 492. став 1. тачка 2) ЗКП одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Андреа Јаковљевић,с.р.

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић

Председник већа-судија
Драгомир Милојевић,с.р.

